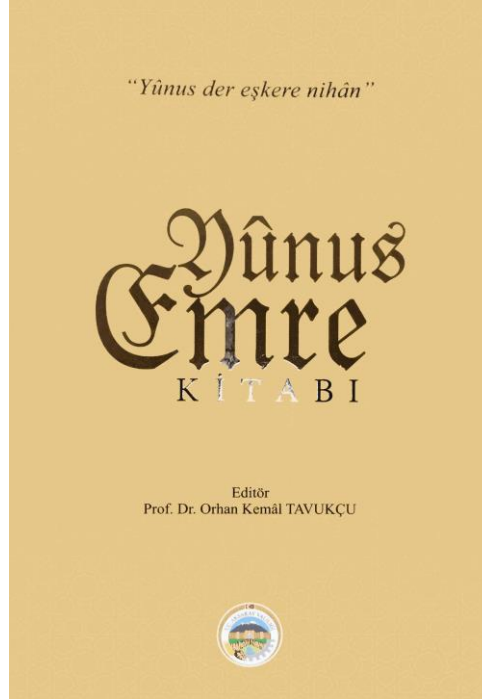

Ali YÖRÜR*

YÛNUS EMRE KİTABI

Editör: Orhan Kemâl Tavukçu, Yûnus Emre Kitabı,
Aksaray Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kültür Yayınları,
Aksaray, 2017, ISBN: 978-605-149-932-1

Elif okuduk ötürü

Pazar eyledik götürü

Yaradılmışı hoş gördük

Yaradan'dan ötürü

YÛNUS EMRE

* Doktora öğrencisi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı. ali.yorur@hotmail.com

XIII. asrın ortaları ile XIV. asrın başlarında yaşadığı tahmin edilen, ilk Türkçe *Dîvân*'ı tertip edip *Risâletü'n-nushiyye* adında bir de Türkçe mesnevi kaleme alan Yûnus Emre'nin, hem Türk tasavvuf tarihinde hem de Türk edebiyatında müstesna bir yeri vardır. O, Türkün yaşadığı hemen her coğrafya ve mekânda en çok sevilen, beğenilen, takdir edilen, okunan, okutulan ve şiirleri hafızalarda yer edinen şairlerin başında gelmektedir. Hatta kaleme aldığı şiirleriyle, XIV. asırdan itibaren Abdâlan-ı Rûm vasıtasıyla Osmanlı fetihlerine paralel olarak bütün Türk-İslam coğrafyasına tesir etmiştir. Dinî-ahlâkî-tasavvufî birçok terimi Türkçe manzum olarak terennüm etmiş, bu dilden başka dil bilmeyen büyük Türk kitlelerine anlatıp sevdirmiş ve Haçlılar ile Moğolların altüst ettiği Anadolu topraklarına yeni bir nefes verip umut ışığı yakmıştır.

Yûnus Emre, her ne kadar Mevlânâ'nın aksine kırsal kesimde yaşayıp halk geleneği içinde yetişse de, Mevlânâ gibi yüksek zümreye mensup tasavvuf erbabının maddî-manevî birikimine sahip bir sûfidir. Nitekim O, Türkistan merkezli Türk tasavvuf geleneği ile tasavvuf felsefesini birleştirmiş yani Ahmed-i Yesevî ile İbnü'l-Arabî'nin düşüncelerini kendisinde bir araya getirmeyi başarmış bir şahsiyettir. Bunu taklidî mahiyette değil, bilakis kendi istidadı ve kabiliyetiyle harmanlayıp en üst düzeye çıkarmış, kendi "mekteb"ini kurmuş ve birçok takipçi edinmeyi başarmış orijinal bir şairdir.

Yûnus, hamurunun mayalandığı ve büyük mütefekkirin hayatının önemli bir kısmını geçirdiği topraklarda Orhan Kemâl Tavukçu'nun editörlüğünde hazırlanan kitap, Aksaray Valiliği, Aksaray Belediyesi, Aksaray Üniversitesi'nin destekleriyle Aksaray Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Kültür Yayınları tarafından Aralık 2017'de **Yûnus Emre Kitabı** ismiyle yayımlanmıştır.

Kitap, Yûnus Emre hakkında yeni bilgi ve belgeler ışığında araştırmacılar tarafından yeniden ele alınıp incelenen çalışmalardan oluşmaktadır.

Kitabın giriş kısmında Aksaray Valisi, Aksaray Belediye Başkanı, Aksaray Üniversitesi Rektörü, Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürü ve kitap editörünün takdim ve sunuş yazıları bulunmaktadır. Daha sonra alanında uzman araştırmacıların çalışmaları bulunmaktadır.

Beşir AYVAZOĞLU, *Niçin Herkesin Yunus'u Kendine Göre* (s. 19-24) isimli yazısında, Yunus Emre'nin Türkçesinin şaşırtıcı güzelliği, samimiyeti, beşerî olanı sezip ifade etmedeki mahareti ve içinden çıktığı toplum inançlarına, hayallerine, duygularına, özleyişlerine tercüman olması bakımından kendi zamanını aşarak bugüne ulaşmayı başarması ve şiirlerinden günümüze hitap eden mesajlar çıkarabildiğimizi ifade etmektedir.

Kemal YAVUZ, *Yunus Emre'nin Yaşadığı Zamanda Türk Edebiyatına Genel Bir Bakış* (s. 25-36) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin yaşadığı tarihlerde Anadolu'da yetişen Celâleddin-i Rûmî, Sultan Veled, Gülşehrî ve Aşık Paşa'nın edebî kişiliğinden ve eserlerinden bahsetmektedir.

Seadet ŞİHIYEVA, *Yunus Şiirinin Coğrafyası: Fiziksel ve Ruhsal Mekânlar* (s. 37-54) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin şiirlerinde gerçek yansıma ve biyografik öge olarak coğrafi adları, ruhsal mekânlara seferleri ortaya koymaktadır.

Nevzat TOPAL, *Yunus Emre'nin Aksaray'daki Mezarı Üzerine Düşünceler* (s. 55-82) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin Aksaray çevresinde yaşamış olabileceği, mezarı veya makamlarından birisinin Aksaray Sarıkaraman ile Reşadiye köyleri arasında bir tepede olabileceği hususu üzerinde durmuştur.

Bünyamin TAŞ, *Karaköyük'e Taze Alıç Nereden Gelir* (s. 83-100) isimli makalesinde, *Velâyetnâme*'de geçen alıç hikâyesinden ve diğer yayınlardan çıkarımlarla Yunus Emre'nin mezarının Aksaray'da olabileceği üzerinde durmuştur.

Muharrem DAŞDEMİR, *Yunus Emre'nin Üslubunun Dil Bilimsel/Dil Bilgisel Temelleri* (s. 101-108) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin üslubunun ses bilgisel, biçim bilgisel, anlam bilgisel, sözcük bilimsel, söz dizimsel düzeyde incelemiştir.

Funda KARA, *Bana Seni Gerek Seni' Yapısı Üzerine* (s. 109-138) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin dil konusundaki ustalığını gösteren en seçkin şiirlerinden birinde geçen *bana seni gerek seni* ifadesinin zihinlerde kalan soruları cevaplamak, boşlukları doldurmak amacıyla kelimelerin incelemesini yapmıştır.

Orhan Kemâl TAVUKÇU, *Yûnus Emre Mektebi: Kurucu Nesil* (s. 139-162) isimli makalesinde, Yûnus Emre'nin birikimine tesir eden Hoca Ahmed Yesevî, İbnü'l-Arabî, Avhadüddin Kirmânî, Ahi Evran, Sadreddin Konevî, Hacı Bektaş Velî, Tapduk Emre ve Mevlânâ, Edebâli ve Âşık Paşa'nın Yûnus Emre ve birbirleriyle ilişkileri tasnif ve takdim edilmiştir.

M. Fatih KÖKSAL, *Şiir Mecmuaları ve Cönklerde Yûnus* (s. 163-210) isimli makalesinde, kendi şahsî kütüphanesindeki şiir mecmuaları ve cönklerde yer alan Yûnus Emre'nin şiirleri değerlendirilmiş, bugüne kadar Yûnus Emre Dîvânî neşirlerinde yer almayan şiirleri gün yüzüne çıkarmıştır.

İdris Nebi UYSAL, *Yunus Emre Divanı'nın Karaman Nüshası* (s. 211-228) isimli makalesinde, Yunus Emre araştırmalarında genel bir değerlendirme yaptıktan sonra Yunus Emre Divanı'nın nüshalarını belirtmiş ve Karaman nüshasının şekil, dil, imla özelliklerini incelemiştir.

Baki Yaşa ALTINOK, *Yeni Vesikalara Göre Yunus Emre'nin Ahi Evran, Hacı Bektaş ve Şeyh Ede Balı İle İlişkisi* (s. 229-242) isimli makalesinde, mecmualardan hareketle Ahi Evran, Hacı Bektaş, Şeyh Ede Balı ve Yunus Emre'nin birbirleriyle görüşüklerini, ülke meseleleri başta olmak üzere her konuda birlikte hareket ettiklerini ortaya koymaktadır.

Ahmet KARTAL, *Türk Dilinin İnkişâfında Önemli Bir Yeri Olan Şair: Yunus Emre* (s. 243-250) isimli makalesinde, Yunus Emre'nin Türk dili, kültürü, edebiyatındaki yeri ve tesirlerini incelemiştir.

Salahaddin BEKKİ, *Geleneksel Mevlid İcraları ve Yunus Emre İlahileri (Değişim ve Dönüşüm: Kırşehir İli Örneği)* (s. 251-266) isimli makalesinde, Süleyman Çelebi'nin mevlidinin özellikleri ve önemi, geleneksel mevlid merasimleri ve günümüzde mevlid merasimleri anlatılmaktadır.

Kitap, Yûnus Emre'nin yeni bilgi ve belgeler ışığında araştırmacılar tarafından yeniden ele alınıp şairin eserleri, dili ve üslubu, etkileri, muhiti, yaşadığı çağ ve bölgeye dair bilgileri ihtiva etmesi bakımından önemlidir.